

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO

Łódź, dnia 17 grudnia 2017 r.

Poz. 5476

ZARZĄDZENIE ZASTĘPCZE NR PNIK-I.4102.11.2017 WOJEWODY ŁÓDZKIEGO

z dnia 13 grudnia 2017 r.

w sprawie nadania nazwy ulicy

Na podstawie art. 6 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki (Dz. U. poz. 744; z 2017 r. poz. 1389) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ulicy „Zuli Pacanowskiej” położonej w mieście Łódź nadaje się nazwę: „Eliasz Chaima Majzela”.

§ 2. Zarządzenie zastępcze wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego.

Uzasadnienie

W dniu 2 września 2016 r. weszła w życie ustawa z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki, zwana dalej ustawą.

Na podstawie art. 1 ustawy nazwy m. in. dróg, ulic, mostów i placów, nadawane przez jednostki samorządu terytorialnego nie mogą upamiętniać osób, organizacji, wydarzeń lub dat symbolizujących komunizm albo inny ustrój totalitarny, ani w inny sposób takiego ustroju propagować. Za propagujące komunizm uważa się także nazwy odwołujące się do osób, organizacji, wydarzeń lub dat symbolizujących represyjny, autorytarny i niesuwerenny system władzy w Polsce w latach 1944-1989.

Stosownie do art. 6 ust. 1 ustawy obowiązujące w dniu wejścia w życie ustawy nazwy m. in. dróg, ulic, mostów i placów, upamiętniające osoby, organizacje, wydarzenia lub daty symbolizujące komunizm lub inny ustrój totalitarny albo propagujące taki ustrój w inny sposób, organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego, zobowiązany był zmienić w terminie 12 miesięcy od dnia jej wejścia w życie. Termin ten upłynął z dniem 2 września 2017 r. Zgodnie z art. 6 ust. 2 ustawy w przypadku niewykonania obowiązku przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego wojewoda w terminie 3 miesięcy od dnia, w którym upłynął termin dla organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego wydaje zarządzenie zastępcze nadając nową nazwę drodze, ulicy, itd.

W związku z upływem terminu wyznaczonego dyspozycją art. 6 ust. 1 ustawy i nie dokonania zmiany nazwy ulicy „Zuli Pacanowskiej” w mieście Łódź, którą Wojewoda Łódzki uznaje za naruszającą dyspozycję art. 1 ustawy, wszczęto procedurę w sprawie nadania nowej nazwy tej ulicy. Pismem z dnia 13 listopada 2017 r. wystąpiono do Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, znak: BW-I.020.125.2017, z wnioskiem o wydanie opinii potwierdzającej niezgodność nazwy ulicy „Zuli Pacanowskiej”, z art. 1 ustawy.

Instytut Pamięci Narodowej - Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, dnia 8 grudnia 2017 r., wydał pisemną opinię, znak:BUW-940-422(17)/17, w której potwierdził niezgodność nazwy ulicy „Zuli Pacanowskiej” z ustawą.

Z ww. opinii wynika, że Rachela Lea (Róża) Pacanowska (1904-1942) ps. „Zula” była działaczką komunistyczną. Cyt. „Urodziła się 23 stycznia 1904 r. w Łodzi. Ukończyła tam w 1921 r. gimnazjum i pracowała jako prywatna nauczycielka języków obcych.

Od 1923 r. działała w konspiracyjnym Związku Młodzieży Komunistycznej w Polsce (ZMK) – młodzieżowej organizacji partii komunistycznej. W 1925 r. została przyjęta do Komunistycznej Partii Polski (KPP).

W latach 1925-1928 była członkiem zarządu łódzkiego, a następnie Zarządu Głównego Oddziału Stowarzyszenia Wolnomysłlicieli Polskich. W 1927 r. wstąpiła do Polskiej Partii Socjalistycznej-Lewica, która od 1929 r. stanowiła legalnie działającą strukturę faktycznie kontrolowaną przez KPP.

Pacanowska została przewodniczącą Wydziału Kobięcego przy Łódzkim Komitecie Okręgowym PPS-Lewica, wchodziła także w skład egzekutywy ŁKO. Za swoją działalność była trzykrotnie więziona i wielokrotnie aresztowana.

Tuż przed rozwiązaniem partii w 1931 r. weszła w skład Zarządu Komitetu Centralnego. Po wyjściu z więzienia w Piotrkowie Trybunalskim (1931 r.) przyjechała do Warszawy gdzie podjęła działalność instruktorską w Komitecie Warszawskim KPP. W tym czasie KPP prowadziła konspiracyjną działalność antypaństwową na rzecz Związku Sowieckiego i ruchu komunistycznego. Żądała oderwania od Polski zarówno ziem wschodnich, jak i Pomorza oraz Górnego Śląska, a z pozostałej części zamierzała stworzyć polską republikę sowiecką. W uchwałach VI Zjazdu KPP z 1932 r. partia oświadczyła: *Imperializm Polski ustanowił swe panowanie na Górnym Śląsku na mocy imperialistycznego traktatu wersalskiego, przez zdławienie walki rewolucyjnej proletariatu górnośląskiego, przez oszustwo plebiscytowe, przez rozpętanie nacjonalistycznej antyniemieckiej nagonki[...]. KPP walczy o prawo każdego narodu ujarzmionego przez imperializm polski do całkowitego samookreślenia, aż do oderwania się od państwa polskiego[...]. KPP mobilizuje masy pracujące na Górnym Śląsku, jak również na Pomorzu [Gdańskim] do walki z uciskiem narodowym ludności niemieckiej pod hasłem praw do samookreślenia aż do oderwania od Polski [...]. W stosunku do Górnego Śląska i Pomorskiego Korytarza proletariat polski przekreśli orzeczenia imperialistycznych traktatów i zapewni ludności tych ziem prawo samookreślenia aż do oderwania od Polski. W stosunku do Gdańska KPP zwalcza narzucone mu jarzmo Polski i Ligi Narodów, zwalcza aneksjonistyczną politykę imperializmu polskiego i uznaje prawo ludności gdańskiej, siłą oderwanej od Niemiec, do ponownego złączenia się z Niemcami”. Sowieckie władze Międzynarodówki Komunistycznej (Kominternu) zdecydowały o przeorganizowaniu hasel programowych dopiero w roku 1935. Wtedy również w KPP rozpoczęto promocję hasel „jednolitofrontowych”, ale już w 1938 roku KPP została przez Komintern rozwiązana.*

Pacanowska została aresztowana w 1935 r. Do 1939 r. przebywała w więzieniu. Łącznie w więzieniach spędziła ok. 10 lat.

W okresie okupacji została zamknięta w Litzmannstadt Ghetto gdzie współzakładała konspiracyjną Organizację Antyfaszystowską – Lewica Związkowa. Zginęła w 1942 r. w niemieckim obozie zagłady Kulmhof w Chełmnie nad Nerem”.

W związku z powyższym, z uwagi na treść art. 6 ust. 2 i 3 ustawy Wojewoda Łódzki uznał za zasadne wydanie zarządzenia zastępczego nadającego ulicy „Zuli Pacanowskiej” nazwę „Eliasz Chaim Majzela”.

Eliasz Chaim Majzel (ur. 1821 r., Łódź, zm. 1 V 1912 r., tamże), był rabinem miasta Łodzi.

Sprowadzony do Łodzi po śmierci rabina Lipszyca rozpoczął urzędowanie 8 stycznia 1874 r., niemal natychmiast zakładając przy zbiegu ulic Wolborskiej i Północnej pierwszą elementarną, a równocześnie zawodową szkołę Talmud Tory, do której przyjmowano dzieci z niezamożnych rodzin żydowskich i sieroty. Zabiegał również o budowę oraz rozbudowę synagog- przy ulicy Zachodniej 56, przy zbiegu ulic Zielonej i Spacerowej (al. T. Kościuszki), przy ul. Wolborskiej, ul. Wólczańskiej 6. W 1909 r. z inicjatywy rabina Majzela powstało Żydowskie Towarzystwo "Talmud Tora".

Razem z przedstawicielami Kościoła katolickiego organizował darmowe kuchnie dla biedoty obu wyznań.

Majzel cieszył się ogromnym autorytetem wśród ludności żydowskiej, przeciwstawiał się przesądom oraz nietolerancji, łagodził konflikty między Żydami ortodoksyjnymi i postępowymi. Rabin Majzel zmarł w 1912 r. i został pochowany na cmentarzu przy ulicy Brackiej.

W świetle przytoczonych faktów historycznych nie ulega wątpliwości, iż rabin Eliasza Chaim Majzel wybitny przedstawiciel łódzkiej gminy żydowskiej i filantrop zasługuje na upamiętnienie.

Na podstawie art. 5 ustawy pisma oraz postępowania sądowe i administracyjne w sprawach dotyczących ujawnienia w księgach wieczystych oraz uwzględnienia w rejestrach, ewidencjach i dokumentach urzędowych zmiany nazwy dokonanej na podstawie ustawy są wolne od opłat. Zmiana nazwy dokonana na podstawie ustawy nie ma wpływu na ważność dokumentów zawierających nazwę dotychczasową.

Jednocześnie, na podstawie art. 6 ust. 4 i art. 3 ust. 4 ustawy w związku z art. 98 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1875), na zarządzenie zastępcze Miastu Łódź przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Łodzi w terminie 30 dni od dnia doręczenia, wnoszona za pośrednictwem Wojewody Łódzkiego.

Wojewoda Łódzki

Zbigniew Rau

Otrzymują:

1. Prezes Rady Ministrów
2. Rada Miejska w Łodzi
3. Prezydent Miasta Łodzi
4. Prezes Głównego Urzędu Statystycznego
5. Instytut Pamięci Narodowej - Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu